

Aftale om justering af fremdriftsreformen

Partierne bag *Bedre rammer for en aktiv studie gennemførelse*, også kaldet fremdriftsreformen, (regeringen, Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti) er enige i målet med fremdriftsreformen om at mindske omfanget af studietidsforsinkelser på de videregående uddannelser og dermed bidrage til vækst og velstand i Danmark.

Partierne er enige om at fastholde det overordnede mål om, at universiteterne skal reducere studietidsoverskridelsen med 4,3 måneder ud over normeret tid frem mod 2020, når reformen er fuldt indfaset i forhold til niveauet i 2011. Universiteterne har allerede reduceret studietiden med 1,4 måneder i gennemsnit. Målet frem mod 2020 er derfor en yderligere reduktion på 2,9 måneder.

Hvis universiteterne samlet set indfrier målet om reduktion i studietidsforsinkelserne i 2020, indebærer det, at studerende på universiteterne i gennemsnit kan være mere end 9 måneder forsinkede i forhold til den normerede studietid.

Universiteterne kan således opfylde det overordnede mål om øget fremdrift og samtidigt tildele orlov, give relevante dispensationer mv. til studerende i et rimeligt omfang. Manglende mål opfyldelse vil kun have økonomiske konsekvenser for de universiteter, der ikke når deres specifikke mål.

Nogle af de konkrete initiativer i fremdriftsreformen har imidlertid vist sig at have u hensigtsmæssige konsekvenser for både studerende og for uddannelsesinstitutionerne.

Partierne er enige om at justere en række elementer i fremdriftsreformen.

Partierne er enige om, at det overordnede sigte med justeringerne er, at institutionerne får mere frihed og fleksible rammer til at tilrettelægge uddannelserne efter de konkrete udfordringer og behov. Institutionerne får samtidig større fleksibilitet til at nå målene om studietidsreduktioner. Partierne er endvidere enige om, at der etableres gode rammer og færrest mulige barrierer for de studerendes uddannelsesforløb for at sikre en aktiv studiekultur.

Aftalen omfatter seks initiativer.

1. Ophævelse af det centrale krav om tilmelding til fag og prøver (60 ECTS-point per studieår)
2. Mulighed for at institutionerne kan fastsætte løbende studieaktivitetskrav
3. Mulighed for at institutionerne kan fastsætte løbende, karaktergivende prøver og fremlæggelser
4. Mulighed for, at institutionerne kan give dispensation til studerende, der er iværksættere eller formænd i frivillige ungdomsorganisationer
5. Faglig relevant merit ved studieskift
6. Bedre muligheder for faglig supplerings for ansøgere til kandidatuddannelser.

1. Ophævelse af det centrale krav om tilmelding til fag og prøver (60 ECTS-point per studieår)

Det centrale krav om obligatorisk (automatisk) tilmelding til fag og prøver svarende til nye 60 ECTS-point om året ophæves. Ligeledes ophæves det centrale krav om, at de studerende ikke kan afmelde sig eksamener. Som konsekvens heraf ophæves det centrale krav om, at de studerende skal have ret til en hurtig omprøve og ret til placering af 3. prøveforsøg.

Fremover kan det enkelte universitet selv fastsætte regler for tilmelding til fag og prøver. Universiteterne får hver især mulighed for at bestemme:

- Om det er universitetet eller den enkelte studerende, som har ansvaret for at foretage tilmeldingen til fag og prøver, herunder til omprøver.
- Om der skal fastsættes et krav til tilmeldingen opgjort i ECTS-point. Dette krav kan både omfatte nye fag og dertilhørende prøver samt prøver i ikke-beståede fag fra tidligere semestre. Universiteterne kan dog højst kræve tilmelding af den studerende til fag og dertil hørende prøver svarende til 60 nye ECTS-point per studieår.
- Hvornår den ordinære prøve (1. prøveforsøg) i de enkelte fag skal finde sted, samt hvornår omprøverne (2. og 3. prøveforsøg) skal placeres.
- Om der skal være mulighed for afmelding til prøverne (alle eksamensforsøg).

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

For erhvervsakademier, professionshøjskoler og maritime uddannelsesinstitutioner tilbagerulles reglerne til før fremdriftsreformen. Det vil således igen blive muligt at framelde prøver. De kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet omfattes ikke af initiativet, da de ikke har mål for en reduktion af studietidsforsinkelser.

2. Mulighed for at institutionerne kan fastsætte løbende studieaktivitetskrav

Universiteterne og de kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Uddannelses- og Forskningsministeriet får mulighed for at fastlægge et løbende studieaktivitetskrav i form af bestå-krav på op til 45 ECTS-point per studieår på alle eller på enkelte uddannelser, hvis institutionerne vurderer det hensigtsmæssigt. Et eventuelt studieaktivitetskrav kan fastsættes for enkelte eller alle studieår, herunder variere i omfang mellem disse.

Institutionerne skal fastsætte studieaktivitetskravet således, at den studerende altid får mulighed for tre prøveforsøg i de fag, som indgår i studieaktivitetskravet, inden den studerende kan udskrives af uddannelsen.

Muligheden for at fastsætte studieaktivitetskrav supplerer universiteternes eksisterende muligheder for at sikre en aktiv studiekultur, herunder studiestartsprøven og førsteårsprøven på bacheloruddannelsen samt muligheden for at fastsætte interne regler for, hvornår den studerende senest skal have afsluttet sin uddan-

nelse, det vil sige have gennemført og bestået de prøver, der indgår i uddannelsen. Det vil blive fulgt tæt, i hvilket omfang og hvordan universiteterne bruger disse redskaber.

3. Mulighed for at institutionerne kan fastsætte løbende karaktergivende prøver og fremlæggelser

I dag kan universiteterne fastsætte krav om f.eks. aflevering af skriftlige opgavebesvarelser eller mundtlige fremlæggelser i undervisningen som en forudsætning for, at den studerende kan aflægge prøve i faget.

Universiteterne kan fortsat beslutte, at studerende skal aflevere skriftlige opgaver eller aflægge mundtlige forelæggelser i løbet af undervisningen. For at understøtte en aktiv studiekultur får universiteterne fremover også mulighed for at kunne beslutte, om bedømmelsen af disse skriftlige opgaver og/eller mundtlige forelæggelser indgår som en del af den samlede karakterfastsættelse sammen med den afsluttende eksamen i faget.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

4. Mulighed for, at institutionerne kan give dispensation til studerende, der er iværksættere eller formænd i frivillige ungdomsorganisationer

I dag kan universiteterne give dispensation efter ansøgning, dvs. framelde den studerende i et eller flere fag og de dertil hørende prøver, hvis den studerende er eliteidrætsudøver, eller hvis der foreligger usædvanlige forhold, f.eks. dokumenteret sygdom eller funktionsnedsættelse, og hvor den studerende ikke vil være i stand til at gennemføre på normeret studietid.

Universiteterne får fremover mulighed for at fravige eventuelle internt fastsatte regler om tilmelding til et eller flere fag og prøver i et studieår og et eventuelt fastsat studieaktivitetskrav, såfremt den studerende er iværksætter. Universiteterne vælger, om de vil indføre denne mulighed på institutionen.

For også at sikre, at der ikke opstår utilsigtet brug af dispensationer for iværksættere, skal kriterierne nærmere vurderes og fastsættes af ministeriet i tæt dialog med universiteterne. Der kan f.eks. være tale om, at de studerende skal dokumentere enten at have selvstændig virksomhed, der har omsætning og indtægtsgivende aktiviteter, eller er en del af et iværksættermiljø, f.eks. universiteternes inkubator- og iværksættermiljøer og regionale vækstmiljøer.

Inden for ovenstående centralt fastsatte regler skal universitetet – såfremt det ønsker at benytte denne mulighed – fastsætte interne regler, der klart afgrænser, hvem der kan anses for at være iværksætter, herunder at perioden afgrænses tidsmæssigt. Der skal være gennemsigtighed for de studerende, så de klart ved, hvilke forudsætninger der skal opfyldes for, at der kan opnås dispensation fra kravene med begrundelse i iværksætteri.

Studerende, som også er iværksættere, og som opnår dispensation fra eventuelle fastsatte tilmeldings- eller studieaktivitetskrav, indgår fortsat i opgørelsen af den samlede studietid på de enkelte universiteter.

Det skal endvidere også være en mulighed for det enkelte universitet at beslutte, at studerende på universitetet, der samtidigt er formænd i frivillige organisationer under Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) kan få dispensation for universitetets eventuelle internt fastsatte regler om tilmelding til fag og prøver i et studieår og et eventuelt fastsat studieaktivitetskrav.

Såfremt institutionerne indfører muligheden, stilles der krav om,

- At ansøgeren bestrider en formandspost
- At der er tale om en landsdækkende medlemsorganisation under DUF
- At ansøgeren dokumenterer, at hvervet har et så betydeligt omfang, at det reelt ikke er muligt at være fuldtidsstuderende.

Det er universitetet, der skal vurdere, hvorvidt ansøgeren lever op til de fastsatte kriterier.

De øvrige videregående uddannelsesområder omfattes ikke af mulighederne, da de ikke har mål for en reduktion af studietidsforsinkelser.

5. Faglig relevant merit ved studieskift

De gældende meritregler skal forstås således, at merit altid skal være faglig relevant for den uddannelse, hvor den pågældende studerende er optaget.

Studerende skal fortsat oplyse og søge merit for tidligere beståede fagelementer. Ministeriet præciserer over for uddannelsesinstitutionerne, at der altid skal ske en meritvurdering af studerendes tidligere beståede fagelementer, men at der ikke skal gives merit, hvis fagelementet ikke er faglig relevant for den uddannelse, hvor den pågældende er optaget.

6. Bedre muligheder for faglig suppleringsaktivitet for ansøgere til kandidatuddannelser

I september 2016 udløber overgangsordningen for faglig suppleringsaktivitet, og fremdriftsreformens regler på dette område træder i kraft. Det betyder, at der fremover ikke vil være mulighed for faglig suppleringsaktivitet *før* optagelse på en kandidatuddannelse, men alene *efter* optagelsen på en kandidatuddannelse og kun med op til 15 ECTS-point. Universiteterne skal finansiere suppleringsaktiviteten inden for de eksisterende rammer. Partierne vurderer, at modellen i praksis kan resultere i en uønsket begrænsning af suppleringsmulighederne og dermed svække sammenhængen i uddannelsessystemet.

Partierne konstaterer, at både professionshøjskolerne, universiteterne og de studerende har et stort ønske om, at suppleringsmulighederne forbedres i forhold til de regler, der vil træde i kraft i september 2016. Professionshøjskolerne og uni-

versiteterne har konkret efterspurgt mulighed for suppleringsmuligheder op til 30 ECTS points og har også peget på, at det er hensigtsmæssigt at anvende betinget optag på kandidatuddannelser, således at bachelorer og professionsbachelorer, der gennemfører suppleringsmuligheder, er sikret en plads på det universitet, der udbyder suppleringsforløbet.

På den baggrund er partierne enige om at udvide suppleringsmulighederne, så universiteterne får mulighed for at udbyde suppleringsmuligheder til det dobbelte omfang på op til 30 ECTS-point til akademiske bachelorer og professionsbachelorer, såfremt ansøgeren samtidig opnår betinget optagelse på en kandidatuddannelse.

Betinget optagelse betyder, at universitetet kan optage ansøgeren, selv om de forudsatte adgangskrav ikke er opfyldt ved ansøgningsfristen. Optagelsen er betinget af, at ansøgeren supplerer fag til et niveau, der kan sidestilles med adgangskravene. Universitetet kan fastsætte, at suppleringen, der udbydes, skal være gennemført inden studiestarten på kandidatuddannelsen og/eller kan gennemføres sideløbende med kandidatuddannelsen.

Universiteternes udbud af suppleringsmuligheder sker i form af enkeltfag fra eksisterende bacheloruddannelser og undtagelsesvis i form af særligt tilrettelagte suppleringsforløb. Suppleringen finansieres på linje med anden deltidsuddannelse og enkeltfag, det vil sige med deltidsbetaling, delvis deltagerbetaling og uden mulighed for SU.

Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har peget på at friholde suppleringskurserne for delvis deltagerbetaling og anvist alternativ finansiering gennem taxametrene.

Partierne er enige om, at et muligt suppleringsomfang på op til 30 ECTS er centralt for de studerendes reelle muligheder for videreuddannelse. Partierne er samtidigt enige om, at ændringen ikke skal føre til en utilsigtet stigning i omfanget af suppleringsmuligheder – og deraf følgende deltagerbetaling. Ministeriet vil derfor føre en regelmæssig dialog med sektoren herom. Partierne vil blive orienteret om status én gang om året.

Partierne lægger vægt på, at uddannelserne tilrettelægges så behovet for faglig suppleringsmuligheder, når studerende ønsker optagelse på en kandidatuddannelse, minimeres, uden at det sker på bekostning af det faglige niveau. Ministeriet vil tage initiativ til drøftelser mellem universiteterne, professionshøjskolerne og erhvervsakademierne om at skabe bedre faglige overgange fra bachelor- og professionsbachelor til kandidatuddannelser.

Øvrige forhold og opfølgning

Partierne er enige om, at institutionernes ledelser har ansvaret for en god balance mellem studiefremdrift blandt studerende på de videregående uddannelser og en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af uddannelser, der ikke skaber unødige barrierer for de studerende.

Partierne lægger vægt på, at uddannelserne tilrettelægges således, at der, uden det medfører unødige forsinkelser i studiet, er gode muligheder for blandt andet studieophold i udlandet, formelle praktikforløb og projektorienterede forløb, eventuelt i tilknytning til områder uden for universitetet i Danmark eller i udlandet. Endvidere lægger partierne vægt på, at der i relevant omfang er mulighed for orlov til f.eks. forskning mv., hvis institutionen vurderer det hensigtsmæssigt.

Partierne er enige om, at ministeriet inviterer til et bredt dialogmøde med uddannelsesinstitutionerne og de studerende med henblik på at understøtte en hensigtsmæssig implementering af den samlede reform.

Partierne konstaterer, at det er op til det enkelte universitet at tilrettelægge tidspunkterne for, hvornår specialeperioden starter og slutter, og hvornår specialet bedømmes mv. Partierne finder det centralt, at uddannelserne tilrettelægges, så studerende har tilstrækkeligt tid til at udarbejde deres specialer. I forlængelse heraf vil ministeriet over for universiteterne præcisere mulighederne for at tilrettelægge specialeperioderne, så de lever op til gældende regler for studerendes arbejdsbelastning (ECTS-point) og dokumentation af færdigheder.

Partierne har som led i drøftelserne om fremdrift også drøftet mulighederne for at etablere en erhvervskandidatuddannelse tilrettelagt på deltid (uden deltagerbetaling og SU). Partierne er enige om at optage drøftelser herom på et senere tidspunkt.